



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorale Missionariorvm

Verjuys, Jean-Baptiste

Antverpiæ, 1682

4. An interrogatus de fide tacere possit aut simulare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41565

ARTICULUS IV.

*An Interrogatus de fide tacere possit
aut simulare ?*

Postquam actum est de negatione fidei nunquam licitâ , agendum est de confessione fidei. Et primò quidem, an licitum sit fidem tacendo occultare , quando de illâ interrogatur ? Quæ interrogatio fieri potest vel auctoritate publicâ vel privatâ.

Dico i. Qui auctoritate publicâ, v. g. à Tyranno, aut Rege aut Magistratu hæretico interrogatur de fide suâ, non potest tacere, nec fidem simulare, sed ipsam tenetur confiteri, etiam cum periculo notabilis damni temporalis, imo etiam vitæ Patet i ex auctoritate Christi Luc. 9. v. 26. *Qui me erubuerit & meos sermones, hunc filius hominis erubescet, cum venerit in maiestate sua.* Quæ comminatio tunc maxime locum habet.

S. August. ad Casula. Et refertur c. *Quisquis* q. 3. *Quisquis metu cuiuslibet potestatis veritatem occultat, iram Dei super se provocat, quia magis timet hominem quam Deum.* Et post pauca, *uterque reus est, & qui veritatem occultat, & qui mendacium dicit, quia ut ille prodesse non vult, & iste nocere desiderat.* Item S. Chrysost. & refertur ibidem c. *Nolite timere. Nolite timere*

L. DE FIDE EXTERNA. 95

*timere eos qui occidunt corpus ne forte propter
timorem mortis non liberè dicatis quod audistis.
Et infra : non solum, ille proditor est veritatis,
qui transgrediens veritatem palam, pro veritate
mendacium loquitur, sed etiam ille qui non
liberè veritatem pronuntiat, quam liberè pro-
nuntiare oportet.*

Probatur etiam auctoritate & ratione S.
Thomæ, prout supra retulimus; qui resolvens
quando oporteat fidem confiteri, Respondet :
*Quando per omissionem hujus confessionis sub-
traheretur honor debitus Deo, & etiam utilitas
proximis impendenda, puta, si aliquis interro-
gatus de fide taceret; & ex hoc crederetur, vel
quod non haberet fidem, vel quod fides non esset
vera, vel alius per ejus taciturnitatem averte-
retur à fide. Sed hoc totum fieret si quis pu-
blicâ auctoritate de fide interrogatus taceret
aut dissimularet : ergo talis faceret contra
præceptum confessionis fidei. Min. Probatur :
Honor Dei conjunctus est cum honore fidei
Christianæ seu Catholicæ, cujus Auctor est
ipse Deus; Honor autem fidei tunc maximè
periclitatur, quando quis de illâ publicâ
auctoritate interrogatus non auderet illam
confiteri, quia ex hoc crederetur, vel quod non
esset Catholicus, aut quod si dem Catholicam
non haberet pro verâ, & sic quodammodo
ipsam contemneret, aut parvi faceret, magis
volens juratis inimicis fidei tacendo subser-
vire, quàm fidei patrocinium suscipere. Ac*

proinde subtraheretur honor fidei debitus, & consequenter ipsi Deo. Imo sic etiam non parum ageretur contra utilitatem proximi, maxime si vir tunc tacens haberetur pro vitiato docto & alicujus dignitatis.

Quando autem loquimur de auctoritate publicâ, non tantum intelligitur quando hoc fieret in loco publico, puta in tribunali aut domo civicâ, ubi actus publici solent exerceri, sed satis est quod hæc interrogatio fiat à personâ habente publicam auctoritatem.

Quid si Prætor qui executor est publicæ sententiæ aliquem apprehendat in locis ubi sub pœnâ mortis, exilii aut gravis multæ prohibitum est Catholicis habitare aut commorari, & sic apprehensum interroget an sit Catholicus, Papista, aut similiter; utrum talis censendus sit interrogari publicâ auctoritate ad hoc ut fidem non liceat tacere?

Respondeo affirmativè. Quia Prætor ad hoc habet publicam auctoritatem ut Catholicos inquirat: sic habet in Hollandiâ ut inquirat Sacerdotes & Religiosos

Aliud tamen esset si non ex officio, sed tanquam persona privata in aliquo consortio interrogaret: tunc enim, dummodo abesset scandalum, tacere posset.

Pro contrariâ tamen sententiâ citatur Corninck de fide disp. 15. dub. 5. concl. 6. n. 109. ubi docet quod quando infidelis aliquis etiam publicâ auctoritate interrogat Christianum
aut

aut Catholicum de fide, ut hac ratione vexet illum, si hic declinare possit confessionem fidei, absque eo quod intelligatur fidem negasse, licitè hoc facere possit. Pro quâ etiam citatur Castropalaus tomo 1. tract. 4. disp. 1. puncto 14 n. 3.

Probant autem 1. Fidelis potest fugere ne interrogetur de fide à Tyranno, ergo potest etiam tacendo declinare responsionem, licet juridicè interrogetur, nulla enim in hoc apparet disparitas.

Resp. latum esse discrimen inter fugam & silentium interrogante Tyranno; fugiens enim ipsâ suâ fugâ manifestat se esse Christianum aut Catholicum, cum propter fidem fugiat, timens tormenta aut alia damna: non autem fugit confessionem fidei. Tacens autem publicè interrogatus taciturnitate suâ non vult cognosci nec haberi pro Catholico.

2. Objiciunt: In hoc casu non fit aliquid contra honorem Dei, aut proximi utilitatem, supponendo quòd illâ confessione fidei non sint infideles convertendi, nec fideles in fide confirmandi, solum ergo sequitur quod si confiteatur fidem suam, cognoscat Tyrannus ipsum esse Catholicum, nec aliud malum ex taciturnitate, quàm quòd non habeatur pro Catholico; quod valde parum conducit ad gloriam Dei.

Resp. Quod ex hoc argumento evidenter sequeretur præceptum Confessionis fidei nun-

quam obligare, nisi quando spes esset convertendi infideles, aut confirmandi fideles in fide. Et sic numquam locum haberet comminatio Christi: *Si quis erubuerit me & meos sermones, &c.* Ipse etiam mittens ad prædicandum discipulos suos noluit esse sollicitus dum starent ante Reges & Præfides, quid aut quomodo loquerentur, sed quod daretur ipsi quemadmodum responderent aut loquerentur; non autem dixit, quomodo tacerent, imo monuit ut non timerent illos, qui occidunt corpus. In probatione autem ostendimus, quomodo in isto casu tacendo peccaretur contra honorem Dei & utilitatem proximi, qui non posset non scandalizari, ex tacitate illius Catholici qui taceret, dum tempus est fidem profitendi.

3. Objiciunt: Neque Tyrannus, neque quicumque Princeps aut Magistratus habet juridicam auctoritatem inquirendi ab aliquo de fide sua; ergo sicut reus non tenetur respondere interrogatus à Judice incompetenti, imo & potest delictum suum negare; ita fidelis sic interrogatus tacere poterit.

Respondetur: Tamen si in re, talis Tyrannus aut Princeps hæreticus non habeat veram auctoritatem juridicè interrogandi de fide aut Religione alicujus, quia tamen passim à suis subditis habetur tamquam habens legitimam potestatem, ideo idem scandalum sequeretur, ac si illam potestatem verè haberet.

Dico 2.

Dico
quando
privata
publicè

Proba
judicabi
ex parvi
persona
gantis.
te? Dic
cederet

Resp
laudabi
contra
cur sic

Dixi

potest e
gatio fi
per acc
in dam
gatio à
tibus n
person
magna
appreh
magni
retici,
conver
vident
qui no
In ill

DE FIDE EXTERNA. 99

Dico 2. Per se loquendo, licitum est tacere quando quis de fide sua interrogatur à persona privata, maximè si interrogatio illa non fiat publicè

Probatur. Quia in tali casu ab unoquoque judicabitur hanc taciturnitatem non procedere ex parvipensione fidei, sed ex parvipensione personæ indebitè & sine auctoritate interrogantis. Et sic ipsi responderi posset. Quid ad te? Dices: etiam in tali casu confessio fidei cederet in honorem Dei.

Resp. Hoc quidem verum esse, & ideo sæpè laudabile esset tacere: tamen tunc non cederet contra honorem Dei. Eò quòd nulla ratio sit cur sic interroganti responderi debeat.

Dixi *per se*. Quia ratione circumstantiarum potest eadem ratio esse, sicut quando interrogatio fit auctoritate publicâ, videlicet quando per accidens, etiam tunc taciturnitas cederet in damnum spirituale proximi, v. g. si interrogatio à privata persona fiat publicè, præsentibus multis fidelibus debilibus infide, & persona interrogata habeatur pro gravi & magnæ æstimationis, ex cujus taciturnitate apprehenderent alii ipsum fidem suam non magni facere: & similiter si essent aliqui hæretici, aut alii infideles præsentibus pròni ad se convertendum, qui facile inde averterentur, videntes tam parvum animum in Catholicis qui non audeant religionem suam profiteri. In illis circumstantiis obligatur quilibet fi-

E 5

delis

delis interrogatus sive ab habente publicam auctoritatem, sive ab illam non habente, fidem suam profiteri, nec tunc posset tacere simulare. Quod etiam expressè habet S. Thomas ubi supra ad 2. *In casu necessitatis ubi fides periclitatur, quilibet tenetur fidem suam aliis propalare, vel ad instructionem aliorum fidelium, sive confirmationem, vel ad reprimendam infidelium insultationem.*

ARTICULUS V.

An omittenda sit professio fidei quando nulla speratur utilitas sed tantum timetur turbatio?

S. Thomas ubi supra 2. 2. q. 3. a. 2. ad 3. hoc dubium sic resolvit: *Dicendum quod si turbatio infidelium oriatur de confessione fidei manifestâ, absque aliquâ utilitate fidei vel fidelium, non est laudabile in tali actu fidem publicè confiteri. Unde Dominus dicit Matth. 7. v. 6. nolite Sanctum dare canibus, neque mittatis Margaritas ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conversi dirumpant vos. Sed si utilitas fidei aliqua speretur, aut necessitas adsit contemptâ perturbatione infidelium, debet homo publicè fidem confiteri: unde Matth. 13. v. 14. dicitur quod cum discipuli dixissent Domino quod*
Pha-

DE
Pharisa
Domini
caci sun
stus mi
quasi di
facieba
qui inc
Quæ r
debet s
Not
cipuè c
proxim
numqu
auctori

V

R
d
autem
in alia
cùm p
tur, p
ut hab
3
videlic